

Inhoudsopgave

Onderwijs en cultuur	2
Leerplicht en onderwijssysteem	2
Scholen voor beroepsonderwijs algemene informatie	3
Opleiding "voltijdse schoolvorm" of "dual systeem"	5
Studeren aan een universiteit - dual studieprogramma	6
Studie: financiering en beurs	7
Cultureel onderwijs	8
Culturele voorzieningen en vrije tijd	8
Volwassenenonderwijs	11

Onderwijs en cultuur

Leerplicht en onderwijssysteem

Onderwijs

Onder onderwijs verstaan we formeel onderwijs van kleuterschool tot universiteit, opleiding en werk, en informeel onderwijs.

Informeel onderwijs is een levenslang leerproces waarin mensen

- attitudes,
- waarden,
- vaardigheden en
- kennis

door invloeden en bronnen uit hun eigen omgeving, bijvoorbeeld in culturele educatie.

In het district Emsland is er een [onderwijsregio](#) die verantwoordelijk is voor veel onderwijsgebieden in het kader van levenslang leren.

Leerplicht

In Duitsland is schoolbezoek verplicht. Dit betekent dat alle kinderen tussen 6 en 18 jaar naar school moeten. De ouders of voogden van de kinderen hebben de plicht om ervoor te zorgen dat de kinderen naar school gaan. De school controleert de aanwezigheid op school.

De leerplicht omvat

- regelmatige aanwezigheid bij de lessen
- regelmatige aanwezigheid bij verplichte schoolevenementen
- het naleven van de schoolregels
- Meer informatie vind je hier: [Leerplicht](#)

De leerplicht voor kinderen van vluchtelingen begint pas als ze zich permanent in Duitsland hebben gevestigd.

De leerplicht is onderverdeeld in algemeen onderwijs (minstens 9 jaar) en/of beroepsonderwijs (3 jaar in het duale systeem of 1 jaar voltijds onderwijs).

Onderwijssysteem

Basisschool:

- Rang 1 tot rang 4 (6 tot 10 jaar)

Middelbare school:

- Rang 5 tot rang 9 of tot rang 10

- gevolgd door een stage in het duale systeem (3 jaar school en bedrijf met opleidingssalaris) aan een beroepsschool (BBS)
- of voltijdonderwijs (1 jaar op een BBS)
- of gymnasium in het voortgezet onderwijs van leerjaar 5 tot leerjaar 13

Er zijn verschillende middelbare scholen:

- Speciale school,
- Hauptschule,
- Realschule,
- middelbare school,
- scholengemeenschap of
- gymnasium.

Belangrijk!

Als de leerplicht eindigt, eindigt ook het recht om naar school te gaan. Als een leerling het niet goed heeft gedaan op school, hoeft hij/zij niet naar een andere school.

Het is **duus belangrijk om een goede leerling te zijn.**

Scholen voor beroepsonderwijs algemene informatie

Vakscholen in Emsland

Ben je ouder dan 15 jaar? Ga je niet meer naar een algemene school? Dan heb je veel mogelijkheden op een beroepsschool. Je kunt je voorbereiden op een carrière of je kunt een algemeen schooldiploma halen. In Duitsland moeten leerlingen tot hun 18e naar school([leerplicht](#)).

Er zijn de volgende soorten beroepsscholen:

Berufseinstiegsschule (BES) klas 1 en 2:

Beroepsscholen hebben programma's voor leerlingen met of zonder een diploma van de middelbare school. Je hebt nog geen leercontract ontvangen? Je hebt nog geen concreet idee waar je wilt werken? Hier kun je inzicht krijgen in verschillende beroepen. Je kunt voortbouwen op je diploma secundair onderwijs. Of je kunt je diploma secundair onderwijs behalen. Taal en integratie worden hier ook bevorderd.

Vakschool:

Hier vindt de opleiding plaats in een [dual systeem](#). Je leert een deel van je opleiding op school. Het andere deel leer je in een bedrijf.

Vakschool (BFS):

Op vakscholen kun je je voorbereiden op het beroep. De opleidingen duren 1 tot 3 jaar. Je krijgt een basisberoepsopleiding. Of een beroepsvoorbereiding. Of zelfs een beroepskwalificatie. Heb je al een schooldiploma? Dan kun je hier je volgende kwalificatie behalen. Beroepsscholen zijn over het algemeen onderverdeeld in de volgende

beroepsgebieden:

- commercieel gebied
- huishoudkunde, sociale pedagogie of zorgsector
- industrieel-technisch gebied

gespecialiseerde middelbare school (FOS):

Succesvolle deelname leidt tot een algemene kwalificatie voor toelating tot de universiteit. Dit geeft recht

- een bacheloropleiding aan een universiteit te volgen
- om naar een school voor hoger secundair onderwijs te gaan
- om de inleidende fase van het beroepsgymnasium (jaar 11) te volgen
- om in jaar 13 naar het hoger secundair beroepsonderwijs te gaan als je een beroepsopleiding hebt afgerond

De gespecialiseerde middelbare scholen zijn onderverdeeld in de volgende vakgebieden:

- Bedrijfskunde en administratie
- Technologie
- Gezondheid en sociale zaken
- Ontwerp
- Voeding en huishoudkunde
- Landbouw, biotechnologie en milieutechnologie

Middelbare beroepsschool (BOS):

Heb je al een stage afgerond? Heb je een diploma van de middelbare school? Dan kun je naar de Berufsoberschule. Daar ga je twee jaar naartoe. Deze school bereidt je voor op de algemene toelatingskwalificatie voor het hoger onderwijs. Hiervoor moet je een tweede vreemde taal leren. Zonder vreemde taal krijg je een vakspecifieke toelatingskwalificatie voor het hoger onderwijs. Dit betekent dat je alleen bepaalde vakken mag studeren. Het middelbaar beroepsonderwijs is beschikbaar in de volgende specialisaties:

- Middelbare technische beroepsschool
- Middelbare bedrijfsschool
- Middelbare beroepsschool voor sociale diensten

Gymnasium beroepsonderwijs:

Wil je aan een universiteit studeren? Dan heb je de Abitur nodig. Je kunt je Abitur inhalen op een gymnasium beroepsonderwijs. Hiervoor heb je een tussenkwalificatie nodig in je opleiding. Je gemiddelde cijfers moeten 3,0 of hoger zijn. Je kunt dan drie jaar naar een gymnasium voor beroepsonderwijs. Na die drie jaar rond je je Abitur af. Deze is ook onderverdeeld in overeenkomstige specialisaties:

- Technische specialisatie
- Specialisatie economie

- Sociale en gezondheidswetenschappen
- Specialisatie landbouwwetenschappen
- Biotechnologische richting
- Voedingwetenschappen

Technische hogeschool

De Fachschule verzorgt verdere beroepsopleidingen. De Fachschule is een schooltype dat over het algemeen een initiële beroepsopleiding en, in de regel, overeenkomstige praktische werkervaring vereist.

Ze leidt tot een hogere beroepskwalificatie in verschillende vormen, voltijds of deeltijds. Dit kwalificeert je om managementtaken op je te nemen. Daarnaast leidt de tweejarige technische hogeschool meestal tot de toelatingskwalificatie voor hogescholen.

Opleiding "voltijdse schoolvorm" of "dual systeem"

Voltijdopleiding - opleiding aan een beroepsschool

In Duitsland bestaat er ook een voltijdse opleiding aan een beroepsschool. Vakscholen bieden een afgeronde beroepsopleiding in theorie en praktijk buiten het duale opleidingssysteem (zonder stage in een bedrijf). De opleiding duurt meestal twee tot drieënhalf jaar. De lessen vinden voltijds plaats. Naast beroepsgerichte vakken worden er ook algemeen vormende vakken gegeven. De beroepsscholen verschillen sterk wat betreft hun opleidingsprogramma's, toelatingseisen, duur van de opleiding en opties voor vervolgonderwijs. Praat daarom met de school waarin je geïnteresseerd bent.

Scholen voor beroepsonderwijs in Emsland

"Duaal systeem"

Een duale beroepsopleiding is een specialiteit in Duitsland. Je werkt in een bedrijf. Tegelijkertijd ga je naar school. Zo leer je theorie en praktijk. Je besteedt twee derde van je tijd aan werken. Een derde van de tijd zit je op school. Een stage duurt 3 jaar. Afhankelijk van het beroep kan het iets langer duren. Als je een Abitur hebt, kun je de stage sneller afronden.

Neem contact op met het juiste bureau, afhankelijk van het soort beroep dat je wilt leren in een duaal opleidingsprogramma:

Kamer van Ambachten (HWK)

De Kamer van Ambachten (HWK) is verantwoordelijk voor geschoolde beroepen. Hieronder vallen beroepen zoals bakker, metselaar of schilder.

Kamer van Industrie en Handel (IHK)

De Kamer van Industrie en Handel (IHK) is verantwoordelijk voor beroepen in industriële productie, handel en diensten. Hieronder vallen bijvoorbeeld fabrieksmonteurs of groothandels- en buitenlandse handelsbedienden.

Landbouwkamer (LWK)

Voor beroepen die gespecialiseerd zijn in de landbouw, zoals agrarische dienstverlening, bosbouw, tuinbouw, landbouw en huishouding.

Belangrijk:

In Duitsland is een beroepskwalificatie zeer voordelig. Mensen met een beroepskwalificatie verdienen gemiddeld meer geld in de loop van hun leven. Ze zijn minder vaak werkloos. Ze hebben minder vaak een arbeidscontract voor bepaalde tijd.

Studeren aan een universiteit - duaal studieprogramma

Algemene informatie

Er zijn veel verschillende opleidingen in Duitsland. Er zijn ook verschillende soorten instellingen voor hoger onderwijs:

- Universiteiten (academisch gericht)
- Hogescholen (praktijkgericht)
- Duale universiteiten (zeer praktijkgericht)
- Kunst-, film- en muziekhogescholen (voor artistieke vakken)

Er zijn staatsuniversiteiten en privéuniversiteiten. De kwaliteit van privé-universiteiten is niet altijd beter. Je moet er echter wel een hoog collegegeld voor betalen.

Handige websites

- [Universiteitskompas](#) (alle opleidingen en universiteiten in Duitsland)
- [Studeren in Duitsland](#) (informatie voor vluchtelingen)
- [Arbeitsbureau](#) (studieoriëntatie)
- [Duitse Academische Uitwisselingsdienst](#) (DAAD - alle studieprogramma's in Duitsland)

Vereisten

Wil je in Duitsland studeren? Dan heb je een universitair toelatingsdiploma nodig. Dit kan een Abitur zijn. Het kan ook een toelatingsdiploma voor hogescholen zijn. Heb je de Abitur in je eigen land gehaald? Dan kun je die misschien gebruiken om in Duitsland te studeren. Je kunt dit laten controleren.

Meer informatie vind je op de website van [Anabin](#). Ga naar het informatieportaal "Erkenning in Duitsland". Je kunt ook contact opnemen met de [Duitse Academische Uitwisselingsdienst DAAD](#).

Je moet ook kunnen aantonen dat je de Duitse taal goed beheerst (taalniveau C1). Dit kan de "Duits als vreemde taal"-test zijn. Of de Duitse taaltest voor toelating tot de universiteit. Of telc Deutsch C1 Hochschule.

Er is ook de mogelijkheid van financiering door het Bildungsberatung Garantiefonds Hochschule.

Sommige universiteiten bieden ook voorbereidende semesters aan. Daar leer je ook Duits.

Informeer bij de universiteit waar je wilt studeren. De meeste universiteiten bieden adviesdiensten aan. Er zijn deadlines voor aanmelding bij een universiteit. Houd rekening met deze deadlines.

Duaal studieprogramma

Het verschil met de traditionele opleiding is de combinatie van theorie en praktijk. Studenten doen tijdens hun studie aan de universiteit waardevolle praktijkervaring op voor hun carrière. Deze kun je direct toepassen en implementeren in het bedrijf.

Aan het eind heb je een bachelordiploma behaald. Er zijn ook modellen waarbij je zowel een bachelordiploma als een afgeronde beroepsopleiding kunt behalen.

Bezoek het [**BIB Emsland**](#) en je zult veel bedrijven leren kennen die duale studieprogramma's aanbieden.

Informatie over studiefinanciering en beurzen vind je [**hier**](#).

Geen universitair toelatingsdiploma

Kun je in je eigen land studeren met je schooldiploma? Maar niet in Duitsland? Je kunt je universitaire toelatingsdiploma inhalen aan een voorbereidingscollege. Studienkollegs zijn speciaal ontworpen voor buitenlandse aanvragers. Ze bereiden je voor op studeren in Duitsland.

Studie: financiering en beurs

Als student in Duitsland kun je financiële steun krijgen. Dit is mogelijk via de federale wet op opleidingssteun (afgekort BAföG). De BAföG wordt maandelijks uitbetaald door de overheid. In het beste geval ontvang je geld voor de hele duur van je studie. Het maandelijkse bedrag van BAföG kan tussen 399 en 735 euro liggen. Na je studie moet je de helft van het BAföG-bedrag terugbetalen. De precieze voorwaarden voor BAföG veranderen regelmatig. Gedetailleerde informatie vind je onder de volgende link:

- [**Website BAföG voor vluchtelingen en migranten**](#)

Als alternatief voor BAföG kun je een beurs aanvragen. In de regel hoeft je een beurs niet terug te betalen. Goede cijfers zijn belangrijk om een beurs te krijgen. Beurzenverstrekkers beoordelen ook je vrijwilligerswerk. Normaal gesproken ontvang je hetzelfde bedrag als BAföG. Daarnaast is er een zogenaamde "boekentoelage". Dit is een maandelijkse vergoeding van maximaal 300 euro.

Bepaalde organisaties kennen beurzen toe. Beurzen worden toegekend aan mensen met een groot potentieel. Daarom worden deze organisaties Begabten-Förderungs-Werke genoemd. De volgende Begabten-Förderungs-Werke bieden onder andere programma's specifiek voor vluchtelingen. Op hun websites kun je lezen hoe je je kunt aanmelden. Ze vertellen je ook wat de organisaties van je vragen.

- [**Friedrich-Ebert-Stiftung \(FES\) - Beurzen voor vluchtelingen**](#)
- [**Böckler-Aktion Bildung van de Hans Böckler Stichting**](#)
- [**Konrad-Adenauer-Stiftung \(KAS\) - Beurzen voor vluchtelingen**](#)

- [Villigst - Onze studiebeurs voor vluchtelingen](#)
- [Brood voor de Wereld - Beurzenprogramma voor vluchtelingen](#)

Het garantiefonds van de Otto Benecke Stichting is een uitzondering op deze regel. Het programma is gericht op jonge, nieuwe immigranten. Wil je je toelatingsdiploma voor het hoger onderwijs in Duitsland halen? Wil je in Duitsland studeren? Wil je in de academische wereld werken? Dan kun je je aanmelden voor het beurzenprogramma. Er is ook de Duitslandbeurs. Deze biedt een financiële ondersteuning van 300 euro per maand. De Duitsland Beurzen worden toegekend door de respectievelijke universiteiten.

- [Universitair garantiefonds van de Otto Benecke Stichting in Bonn](#)
- [Duitsland Studiebeurs: Word een beurshouder](#)

Cultureel onderwijs

Emsland is een landelijke regio en er zijn overal tal van culturele podia en instellingen. Ze zijn allemaal gemakkelijk toegankelijk voor iedereen. De culturele aanbieders zijn een mix van professionals en vrijwilligers.

De regionale cultuur wordt gevormd en voortdurend opnieuw onderzocht door de betrokkenen:

- Wat is typisch voor onze regio?
- Welke tradities worden doorgegeven?
- Welke aspecten van onze regionale geschiedenis moeten worden herinnerd en in welke vorm?

De taak van cultuur is om

- deze processen te begeleiden,
- het culturele landschap nieuw leven in te blazen en
- uitwisseling, samenwerking en netwerken tussen de verschillende cultuuraanbieders te bevorderen,
- het culturele erfgoed van de regio veilig te stellen en bij te dragen aan de verspreiding ervan.

Het [behoud van historische monumenten](#) speelt hierbij een belangrijke rol.

Voor meer informatie over de culturele locaties en evenementen, zie de [culturele kaart](#) en de [evenementenkalender](#).

Culturele voorzieningen en vrije tijd

Culturele instellingen

Emsland biedt talrijke evenementen en culturele instellingen. Verdere aanbiedingen voor vrije tijd, sport of vrijwilligerswerk vindt u onderaan de pagina. Hier vindt u slechts enkele voorbeelden op cultureel gebied, omdat het niet mogelijk is om alle voorzieningen op te sommen. In elke stad vind je echter overeenkomstige aanbiedingen.

Enkele organisaties op het gebied van kunst die u kunt bezoeken of waaraan u of uw kinderen kunnen deelnemen:

- [Kunstschool Lingen](#)
- [Kunsthalle Lingen](#)
- [Kunstschule Koppelschleuse Meppen](#)
- Meppener [Kunstkreis](#) + [Artothek](#)
- Töpfermarkt
- [Kunstschool Zinnober Papenburg](#)
- Spiel und Kunst ([SpuK](#)) Freren
- [Kunstkreis Haren](#)
- [Tentoonstellingscentrum Gut Altenkamp Aschendorf](#)
- [Emslandmuseum Schloss Clemenswerth](#)
- ParkArt Clemenswerth

Enkele organisaties op het gebied van muziek die u kunt bezoeken. Er zijn ook veel koren, bands en orkesten in bijna elke stad waar u of uw kinderen aan mee kunnen doen.

- [Klangkultur Haren](#)
- Harener Klassiknacht
- [Musikschule des Emslandes](#)
- [EmslandArena](#)
- Emsbürener Musiktage
- Musikfest Bremen (Konzertorte in Papenburg, Sögel, Rhede)
- NDR 2 Papenburg Festival
- LAUTFEUER Festival Lingen
- Kleinstadtfestival Meppen

Enkele theaterfaciliteiten die je kunt bezoeken. Er zijn ook veel lokale amateurtheatergroepen en dansgroepen die graag nieuwe leden verwelkomen.

- [Culturele Kring Clemenswerth](#)
- Kulturkreis [Impuls Freren](#)
- [Thuis theater Twist](#)
- [Theatergemeenschap Meppen](#)
- [Theater in de Wilhelmshöhe Lingen](#)
- [Forum Alte Werft / Alte Kesselschmiede Papenburg](#)
- [Openluchttheater Meppen](#)
- [Woudschouwborg Ahmsen](#)
- [Theater-educatiecentrum van het Emslandschap Lingen](#)
- Poppenfestival
- Wereld Kindertheater Festival (WKT)

Cultuurhistorische musea, bedrijfsmusea, collecties, gedenkplaatsen die je kunt bezoeken. Alle instellingen bieden ook speciale evenementen aan die u met uw kinderen kunt bezoeken.

- [Emsland Moormuseum Geeste](#)
- [Archeologiemuseum Emsland Meppen](#)
- [Stadsmuseum Meppen](#)
- [EmslandMuseum Lingen](#)
- [Emsland Museum Kasteel Clemenswerth](#)
- [Molenmuseum Haren](#)
- [Twist aardgasmuseum](#)
- [Haselünne openlucht- en streekmuseum](#)
- [Distilleerderijmuseum Haselünne](#)
- [Fabriek Von-Velen Papenburg](#)
- [Maritieme Avonturenwereld Papenburg](#)
- [Bezoekerscentrum MEYER WERFT Papenburg](#)
- [Brandweermuseum Salzbergen](#)
- [KRONE Museum Spelle](#)
- [Herdenkingsplaats Esterwegen](#)
- ["Herdenkingsplaats "Kamp XII Dalum"](#)

Bouwcultuur en archeologisch erfgoed

De Megalithische cultuurroute is een wandeling waard. Hier kun je stenen voorwerpen ontdekken die meer dan 5000 jaar oud zijn. Ze geven uitleg over het dagelijks leven, de natuur en concepten van het hiernamaals uit die tijd. Er zijn 33 stations van Osnabrück via Emsland naar Oldenburg.

- [Weg van de Megalithkultur](#)

De Mühlenstraße is een weg die bezoekers de molens van Nedersaksen laat zien, zoals watermolens en windmolens. Sommige molens zijn nu woonhuizen, terwijl andere molens van buiten en van binnen bekeken kunnen worden. In de buurt kun je ook paardenmolens bezoeken in het museumdorp Cloppenburg. Samen met andere bestaande molenroutes vormt het de kern van de "Europese Culturele Route (Via Molina)".

- [Nedersaksische molenroute](#)

Regionale studies en behoud van gebruiken

- Vereniging Erfgoed[Emsland](#)

De Emsland Heritage Association is de overkoepelende organisatie voor de erfgoedverenigingen. De bibliotheek in Meppen bevat 14.000 publicaties. Ze is gespecialiseerd in archeologie, regionale studies, regionale geschiedenis en nog veel meer. Dit jaar is er een nieuw [Emsland jaarboek](#).

In bijna elke gemeente is een lokale geschiedenisvereniging actief, die graag nieuwe leden verwelkomt. Je kunt ze altijd vinden op [de homepage van de gemeente](#).

- [Emslandschap voor de Kreis Emsland](#)
- Kivelingsvast Lingen

De leden van een vrijgezellenvereniging uit Lingen (Ems) in Emsland, Nedersaksen, daterend uit 1372, staan bekend als Kivelinge.

- Boekweitbloesemfeest georganiseerd door de heemkundige kring Geeste (Emsland Moormuseum)
- Platt-Satt-Festival (gedecentraliseerd)
- Haselünne koren- en Hanzemarkt

Er zijn ook talloze sportprogramma's. De [sportvereniging van het district Emsland](#) heeft een goed overzicht van welke sporten waar worden aangeboden.

Er zijn ook veel mooie [fietsroutes](#) in Emsland. Als je nog niet kunt fietsen, kun je het [hier](#) leren. Zwemmen is ook erg leuk en goed voor je gezondheid.

Bij de [districtsportvereniging](#) kun je vinden waar er zwemlessen voor kinderen zijn. Ook volwassenen kunnen en moeten leren zwemmen, want er zijn veel mooie zwembaden en meren in Emsland. Alle verdere [informatie](#) vindt u hier.

Door culturele instellingen en evenementen te bezoeken of u aan te sluiten bij een culturele groep of sportclub, kunt u zich gemakkelijker thuis voelen en leert u snel nieuwe lokale mensen kennen. Dit maakt het gemakkelijker om de taal te leren en vertrouwd te raken met het leven in Duitsland. Hierdoor voel je je sneller thuis in Duitsland.

[Vrijwilligerswerk](#) is ook een zinvolle taak. Mensen die zich in hun vrije tijd onbetaald inzetten voor andere mensen of een goed doel, doen vrijwilligerswerk. Je kunt je bijvoorbeeld inzetten voor ouderen, burens of vluchtelingen. Je kunt ook helpen bij een sportclub of dierenasiel en nog veel meer.

Volwassenenonderwijs

Wil je iets nieuws leren?

Aanbieders van volwasseneneducatie zijn instellingen die educatieve programma's voor volwassenen aanbieden. Dit zijn bijvoorbeeld centra voor volwassenenonderwijs of particuliere bedrijven. Ook non-profitorganisaties vallen hieronder. Deze organisaties bieden bijvoorbeeld cursussen, seminars en lezingen aan. Hun doel is om volwassenen te helpen hun kennis uit te breiden en hun vaardigheden te verbeteren. Deelname kan geld kosten of gratis zijn.

Historisch-Ecologisch Onderwijscentrum (HÖB) Emsland in Papenburg e.V.

📍 Spillmannsweg 30, 26871 Papenburg

☎ [04961/97880](tel:0496197880)

@ info@hoeb.de

🌐 <https://www.hoeb.de/>

Ludwig Windthorst Huis (LWH)

Katholisch-Soziale Akademie

📍 Gerhard-Kues-Str. 16, 49808 Lingen (Ems)

☎ [0591/61020](tel:059161020)

@ info@lwh.de

Katholiek Centrum voor Volwassenenonderwijs (KEB)

📍 Am Markt 5, 49751 Sögel

☎ [05952/1556](tel:059521556)

@ soegel@keb-emsland.de

Andere locaties van de KEB zijn te vinden in [Meppen](#) en [Lingen](#).

LEB in Niedersachsen e.V.**Bildungszentrum Emsland/Grafschaft Bentheim**

📍 [Jägerstraße 6a, 49808 Lingen \(Ems\)](#)

☎ [0591/1405030](tel:05911405030)

@ emsland@leb.de

@ biz-lingen@leb.de

Volkshochschule Papenburg gGmbH

📍 [Hauptkanal rechts 72, 26871 Papenburg](#)

👤 Frau Morasch

☎ [04961/922339](tel:04961922339)

🌐 www.vhs-papenburg.de

Volkshochschule Meppen gGmbH

📍 [Freiherr-vom-Stein- Straße 1, 49716 Meppen](#)

👤 Frau Lemmen

☎ [05931/937324](tel:05931937324)

🌐 www.vhs-meppen.de

Volkshochschule Lingen gGmbH

📍 [Elsterstraße 1, 49808 Lingen \(Ems\)](#)

👤 Frau Dr. Lonnemann

☎ [0591/91202840](tel:059191202840)

🌐 www.vhs-lingen.de